

Ebedi yıkımın tanıklığı

Çalışmalarını Amerika'da sürdüren ressam ve mimar Canan Tolon, son dönem yapıtlarıyla Ankara Galerî Nev'de. Sanatçının 'üst üste getirdiği' görüntüler, izleyiciyi 'suç ortaklığına' sevk ediyor

EVİRİM ALTUĞ

ANKARA - Yaşamı ve çalışmalarını 10 yıldır Amerika'nın Kaliforniya eyaletinde sürdüren sanatçı Canan Tolon'un daha önce İstanbul'a getirdiği son dönem resimleri, bu kez Galerî Nev'in Ankara'daki mekânında.

New York, Omaha, Nebraska ve San Francisco ile Fransa'nın Mulhouse bölgesi gibi birçok noktada sergiler açan 1955 doğumlu sanatçı, Ali Artun ve Haldun Dostoglu'nun uzun yıllardır iki şehirde idare ettikleri Galerî Nev'le birlikte çalışıyor.

Sanatçının yuvarlak ve dörtgen formlarda vücuda getirdiği son 'görüntüleri', mimari, felsefi ve metafizik bir kabiliyetle görselleştirdiği dünyanın -ve iç dünyamızın- devinimi, tükenişi ve yapılanışını, kendi tekliğini koruyan her bir eserde tekrar ortaya çıkarıyor.

Sergisi üzerine konuştuğumuz ressam Tolon'a göre, eserlerin yaydığı etki, aynı anda izleyicisini de 'bir tür yıkımın eylemci'si, hatta 'suç ortağı' haline getiriyor.

Nesnenin temsiliyeti, sizin için bugüne kadar insanlığa dair bir metafor mu oldu?

Bana kalırsa durum bundan biraz daha karmaşık. Zaten 'nesnenin temsiliyeti'nin kendisi, bir kültürel ifade süreci. Yani metafor, zamana ve mekâna göre devamlı değişen bir yorum. Tıpkı tarihte iz bırakan olayların görüşleri değiştirdiği gibi...

Eserlerinize '11 Eylül' öncesi ve sonrasında nasıl bakıyorsunuz?

Benzeri bir soru bana Körfez Savaşı sonrasında da sorulmuştu. Kimileri çalışmalarımın felaket habercisi olduğunu düşündü. Oysa benim için yapım/yıkım dön-

güsü evrensel. Çok yakınımızda olan, ama yine de görmediğimiz ya da görmek istemediğimiz sayısız tahribat var. Dolayısıyla '11 Eylül'e odaklanmaktansa, bunu bakış açımızı genişletecek bir imkan olarak görmeliyiz belki de...

'Yuvarlak' işleriniz ve 'dörtgen' çalışmalarınızda, asgari (minimal) ve azami (maksimal) bir tavrardan söz etmek

mümkün mü?

Benim amacım, bizi çevreledikleri halde önemsemediğimiz, sessiz, görünmez kalan peyzajları görünür kılmak. Çimen, tohum, metal, su, hava ve hava kirliliği gibi doğal malzemeler kullanıyorum. Bunların birbirlerine tepki göstermeleri ve birbirlerini yok edermesine çatışmaları tuvallerime dönüşümlerinin izlerini bura-

© FOTOGRAF: SİMD NERİ

Tolon, asıl amacının 'Bizi çevreledikleri halde önemsemediğimiz, görünmez kalan peyzajları görünür kılmak' olduğunu söylüyor.

kiyor. Sonuçta, sessiz bir mücadelenin değişik ölçeklerde okunabilecek bir kaydını tutmuş oluyor. Sanki bir mikroskoptan/ya da bir teleskoptan bakar gibi, yani çıplak göze görünmeyecek kadar küçük ya da büyük...

Görselleştirdiğiniz 'yapı'ların renk ve form skalası, asla yıkılamayacak bir yapının, ama kaos ve entropinin doğrudanlığını ele veriyor.

Bu 'yapı'ların, bunaltıcı mekânları temsil etmelerine ve 'yokluk'a odaklanmış olmalarına rağmen, kırılmaya/yıkılmaya müsait bir yanları da var. Yine de havada, imkânsız bir dengede asılı olan bu mekânlarda, çıkışı bulmak mümkün değil sanki...

Eserlerinizdeki sürekli dönüşüm, devinim ve karmaşa-

nın beslendiği alanlar, aynı zamanda günümüz 'postmodern mimarisi'nin o 'şeffaf' tavrını da çağırıyor. Tıpkı Fuksas, Ando, ya da Gehry'de karşılaşıldığı gibi?

Aslında o 'şeffaflık'tan çok, görüntüleri üst üste getirmeye ağırlık veriyorum. Çalışmalarım-daki perspektifler, mekânın, hem tuvalin hem de izleyicinin ötesinde devam ettiği düşünce-siyle kuruluyor. Hatta bu mekân, izleyicinin arkasında da devam edermişçesine tuvale yansıyor. Dolayısıyla izleyici, bu mekânın merkezine yerleşiyor; peyzajın bir parçası, suç ortağı, yıkımın eylemci'si oluyor. *Canan Tolon sergisi 26 Şubat'a kadar Ankara Galerî Nev'de. Tel: 0312 437 93 90*